

Куземко А.В., аспірант

СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ НАПРЯМОК РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

Істотна зміна ресурсного забезпечення соціальної сфери змушує владу шукати інноваційні форми розвитку, у тому числі й ті, що спрямовані на залучення до рішення найважливіших соціально-значимих проблем представників підприємницької спільноти.

Одним з найефективніших інститутів, «здатних залучити додаткові фінансові ресурси в галузі соціальної сфери, а також сприяти їх оптимізації та розподілу в національній економіці, є соціальне підприємництво»[1]. Це новий спосіб здійснення соціальної та економічної діяльності, що поєднує соціальну місію з досягненням економічної ефективності та підприємницьким новаторством [2].

Соціальне підприємництво вважається явищем, «відповідним ідеології інформаційного суспільства», і саме в цьому бачиться причина його стрімкого розвитку в останні десятиліття, а також привабливість цієї теми для досліджень. Експерти вважають, що настав час використовувати підприємницькі підходи з метою вирішення соціальних проблем. Ці підходи, їх думку, дозволять створити нові моделі поведінки, і для створення таких моделей потрібні соціальні підприємці.

Наразі накопичений великий досвід розвитку соціального підприємництва в різних країнах. Піонерами визнано США. Загалом на американському континенті склалося уявлення про соціальне підприємництво як про прибуткове бізнесі, орієнтованому на надання соціальної допомоги нужденним членам товариства.

Для Європи характерно пізніше розвиток соціального підприємництва. Тут лідером зізнається Велика Британія. Загалом для європейської моделі соціального підприємництва властива першочерговість соціального ефекту від підприємницької діяльності, а вже потім її фінансова ефективність. Важливою особливістю більшості соціальних підприємств є колективна форма власності, найтісніший зв'язок з місцевою спільнотою та орієнтація діяльності на користь територіальної громади.

Вивчення підприємництва у аспекті прискорення соціального прогресу розпочалося відносно недавно.

Тому спільної думки, яким чином соціальне підприємництво може впливати на зміну економічних умов і наскільки широко нові соціальні можливості можуть бути застосовані в різних соціально-культурних умовах, поки що не склалося.

Однак, на наш погляд, у кожній країні, особливо це стосується країн, що розвиваються, країн з перехідною економікою, існує свій спектр суспільно значущих проблем, безпосередньо пов'язаних з питаннями національної безпеки та іміджу держави в світі.

У вирішення таких проблем теж може брати участь соціальне підприємництво. Але для цього потрібно дещо розширити межі уявлення про цей феномен, а точніше про межі його впливу на громадське та державний розвиток.

Узагальнюючи різні підходи та визначення, під соціальним підприємництвом нами пропонується розуміти юридично закріплену діяльність з виробництва благ та/або послуг, спрямовану на рішення чи пом'якшення соціальних проблем, за допомогою стійких організаційних та фінансово результативних нововведень, які забезпечують подальше поширення досвіду соціального впливу.

На нашу думку, в країні вплив соціального підприємництва на суспільство

проявляється насамперед наступним чином:

- формує партнерські відносини між органами влади, бізнесом та місцевою спільнотою;
- встановлює нові норми підприємницької поведінки через підвищення відповідальності юридичних осіб;
- забезпечує нові форми та напрями надання та реформування державних соціальних послуг, розширюючи можливості їх отримання, а також підвищуючи різноманітність та якість;
- сприяє вирішенню екологічних проблем;
- регенерують незатребувані ресурси (навички, вміння, контакти, будови, обладнання, простору і т.д.);
- дозволяє ефективніше використовувати ресурси територій у вирішенні соціальних проблем, зокрема й бюджетні;
- змінює фінансові умови реалізації соціальних програм та проєктів (зменшує грантову та донорську підтримку);
- розширює структуру фінансування соціальних програм регіону; пропонує можливості для створення робочих місць та нових форм підприємництва та зайнятості;
- підвищує якість життя населення, у тому числі через подолання соціальної ізольованості певних груп;
- забезпечує розвиток громадських ініціатив та формування громадянського суспільства;
- сприяє вирішенню демографічних проблем регіону;
- покращує імідж як окремої області та країни загалом.

Таким чином, розвиток інституту соціального підприємництва необхідно, оскільки воно може стати інструментом зміни концепції та бачення соціальної політики та ролі держави, сприяти соціальній інтеграції, збільшенню зайнятості та зменшення бідності, активізації населення, інноваційному розвитку суспільства, рішенню демографічних проблем, підвищенню якості життя, а також поліпшення іміджу країни та відновлення втрачених нею позицій.

Література:

1. Галушка З.І. Феномен соціального підприємництва: поняття та перспективи розвитку в Україні. URL: <http://bulletin-econom.univ.kiev.ua/ua/archives/2704>
2. Кифяк В.І., Малиш Л.Б. Соціальне підприємництво: проблеми та перспективи. URL: http://www.businessinform.net/export_pdf/business-inform-2020-5_0-pages-275_280.pdf

Під керівництвом: доц. каф. МТП, В.В. Євченко